

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE GEOGRAFIE
CATEDRA DE GEOGRAFIE UMANĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

Rezumat

REȚEAUA URBANĂ A JUDEȚULUI ALBA

Coordonator științific

Pof.univ.dr. BENEDEK JÓZSEF

Doctorand

BLAGA OANA ELENA

CLUJ-NAPOCA

2013

Cuprins

1. PROBLEME METODOLOGICE ȘI TERORETICE.....	9
1.2. Conceptul de urban.....	9
1.3. Conceptul de urbanizare.....	24
1.4. Teorii privind spațiul urban.....	31
1.5. Rețeaua urbană din județul Alba în literatura de specialitate.....	35
1.6. Subiectul lucrării și demersul științific și metodologic.....	37
2. EVOLUȚIA REȚELEI URBANE A JUDEȚULUI ALBA.....	41
2.1. Perioada daco-romană.....	41
2.2. Perioada Evului Mediu și a Renașterii.....	45
2.3. Etapa comunistă și efectele sistemului totalitarist asupra evoluției rețelei urbane.....	57
2.3.1. Orașele albene și investițiile statului comunist.....	60
2.3.2. Dezvoltarea teritorială a orașelor albene sub factorul comunist.....	63
2.4. Sistemul urban albean în contextul trecerii spre economia de piață.....	68
2.4.1. Profilul economic al centrelor urbane albene în noul context economic și efectele acestuia asupra dinamicii interne.....	69
2.5. Distribuția în profil teritorial a orașelor. Relațiile orașelor cu teritoriul.....	79
2.5.1. Orașele de-a lungul văii Mureșului și afluenții de stânga ai acestuia.....	79
2.5.2. Orașele de-a lungul văii Arieșului și Munții Apuseni.....	80
2.6. Concluzii.....	82
3. POPULAȚIA URBANĂ.....	83
3.1. Aspecte privind structura populației urbane.....	83
3.1.1. Evoluția populației urbane.....	83
3.1.2. Evoluția pe grupe de vârstă a populației urbane.....	88
3.1.3. Evoluția pe sexe a populației.....	94
3.2. Dinamica populației.....	95
3.2.1. Migrația internă.....	95
3.2.2. Migrația externă și evoluția structurii etnice a centrelor urbane.....	98
3.3. Concluzii.....	106
4. RELAȚIILE URBAN-RURAL.....	107
4.1. Relațiile urban-rural în literatura de specialitate.....	107
4.2. Metodologie.....	110

4.3. Relațiile dintre centrele urbane ale județului Alba și spațiul rural înconjurător.....	116
4.4. Relațiile comerciale.....	118
4.5. Relațiile educaționale.....	122
4.6. Relațiile culturale.....	129
4.7. Relațiile medicale.....	137
4.8. Relațiile administrativ-juridice.....	144
4.9. Relațiile de mobilitate.....	150
4.9.1. Deplasările pentru muncă.....	150
4.9.2. Frecvența deplărilor pentru muncă și alte prilejuri.....	152
4.10. Reședințele de comună și rolul lor de centre intermediare în rețeaua de așezări a județului Alba	159
4.11. Zonele de influență ale orașelor județului Alba.....	164
4.12. Calitatea locuirii în mediul rural albean în contextul interacțiunilor cu mediul urban.....	168
4.13. Concluzii.....	177
5. CONCLUZII.....	179
ANEXE.....	182
BIBLIOGRAFIE.....	198

Cuvinte cheie: *urban, urbanizare, rețea urbană, județul Alba, perspectivă istorică, populație urbană, relații rural-urbane, zonă de influență.*

1. PROBLEME TEORETICE ȘI METODOLOGICE

Acest capitol are drept scop fundamentarea teoretică și metodologică a prezentei teze de doctorat. În consecință încearcă să definească termeni precum: urban, urbanizare, rețea urbană, dar în egală măsură enunță principalele teorii ale dezvoltării urbane. Totodată, sunt prezentate principalele metode de cercetare și de date utilizate, cât și scopul cercetării în sine.

1.1. Conceptul de urban

Literatura de specialitate oferă multiple exemple privind dificultatea definirii fenomenului de urban. Dintre cercetătorii preocupați a înțelege orașul, Whilliam H. Frey și Z. Zimmer (2001), sunt de părere că analizat din perspectiva timpului istoric, urbanul este un fenomen nou și de aceea greu de definit. Din această perspectivă ei argumentează că numai recent, dacă considerăm întreaga istorie a evoluției umane, omul a început să locuiască în aglomerații urbane dense.

Cercetarea orașului a devenit o permanentă preocupare pentru geografia urbană începând cu secolul al XIX-lea. Secolul XX, marcat de „explozia urbană” intensifică aceste preocupări, generând noi abordări de cercetare a organismului urban, unele bazate pe diverse concepte filozofice (cele pozitivistice spre exemplu), noi interpretări privind termenul în sine și stabilind o metodologie de cercetare. Se poate așadar identifica între definiții standard ale termenului și definiții care variază în funcție de scopul cercetării.

Tendențele de cercetare a urbanului urmăresc în general două obiective. Primul obiectiv încearcă să răspundă la întrebarea „**cum și unde a apărut orașul?**”, căutând să identifice originea și fenomenele propice care au conlucrat la apariția acestuia. Cel de-al doilea caută răspunsuri la întrebări precum: „**care sunt trăsăturile comune ale orașelor?**”, „**ce le diferențiază?**“, „**cum a evoluat organismul urban?**”, „**care este structura și organizarea acestuia?**”, „**care este rolul tehnologiei, componentei sociale și naturale în cadrul sistemului oraș?**”. Toate aceste răspunsuri nu constituie altceva decât legitățile care stau la baza dezvoltării

urbane. În consecință, literatura de specialitate propune două tipuri de teorii: teorii ale originii urbane și teorii ale dezvoltării urbane.

Teoriile privind originea urbană, prezentate pe larg în teză, sunt:

- **teoria hidraulică**, cunoscută în literatura de specialitate și ca *teoria environmentală* sau *ecologică*;
- **teoria economică**;
- **teoria militară**, numită și *teoria apărării* (P. Wheatley, 1971);
- **teoria religioasă**.

Acest subcapitol analizează și prezintă apariția și evoluția preocupărilor privind cercetarea orașului din perspectiva geografiei urbane românești. În acest sens sunt enumerate principalele lucrări de fundamentare a acestei științe în România, începând cu deceniul al doilea al sec.XX și direcțiile ulterioare în analiza orașului românesc.

1.2. Conceptul de urbanizare

Perspectivile din care procesul de urbanizare este privit și cercetat au dus în timp la formularea unor definiții diverse privind conceptul. Unii înțeleg urbanizarea din punct de vedere fizic și anume creșterea continuă a pământului utilizat în scopuri urbane. Alții interpretează fenomenul din perspectivă socială, din această accepțiune urbanizarea însemnând un proces social de oameni, care adoptă tradiții și obiceiuri ce pot fi atribuite stilului de viață urban, indiferent de regiunea unde aceștia locuiesc (Linteau, Durocher, Robert, 1979, Champion, 2001).

Sintetizând diversele interpretări ale procesului de urbanizare putem identifica două perspective de abordare:

- **din perspectiva distribuției și creșterii populației** - Urbanizarea este un proces de concentrare a populației, care se produce în două moduri: prin multiplicarea punctelor de concentrare și prin creșterea mărimii concentrației individuale (Tisdale, 1942).
- **din perspectiva migrației populației și afectării mărimii așezării (deci al rangului)** - Urbanizarea se produce acolo unde există un raport direct pozitiv între rata migrației nete și statutul urban (Fielding, 1989) (Fig. 1a)

Urbanizarea se află în strânsă legătură cu migrația rural-urban. În acest context, centrele urbane devin importanți poli de atracție pentru populația rurală dornică să-și îmbunătățească

condițiile de trai. Avantajele aglomerării devin astfel esențiale, ele diferențiind regiunea urbană de localitatea de origine (rural) a migranților. Conform lui A. Boskoff există o schimbare continuă în predominarea profesională, diviziunea muncii și densitatea populației odată ce ne mutăm de la sat spre regiunea urbană, prin poziția intermediară a orașelor mai mici (Boskoff, 1970, citat de Sharma, 1989).

Urbanizarea îmbracă diverse aspecte. În contextul producerii fenomenului, fluxurile migratorii nu numai că au orientări multidirecționale, dar acestea sunt și diverse. Din această perspectivă literatura de specialitate propune noi termeni care surprind modificarea unghiului de incideță a migrației: **polarizarea inversă** (*polarization reversal*, Richardson, 1977, 1980), **contraurbanizarea** (*counterurbanization*, B.J.L. Berry, 1976), **reurbanizarea**.

1.3. Teorii privind spațiul urban

Teoriile urbane pot fi definite ca un set de perspective și interpretări ale lumii urbane, al căror scop final este înțelegerea vieții urbane și definirea principalelor caracteristici esențiale ale acesteia. Acestea își au originea în cercetările asupra dinamicii și structurii orașului a geografilor și urbaniștilor, în cercetările sociologilor asupra modului în care organismul urban influențează viața și comportamentul individului, în cercetările asupra modificării și ocupării spațiului realizate de economiști sau analiști ai spațiului sau în diversele concepții filozofice. Chiar dacă unele dintre aceste teorii nu s-au confirmat pe deplin, au reprezentat importante revelații științifice în domeniu, declanșând o serie de reacții și contra-reacții, care s-au concretizat în noi perspective de cercetare pentru cei care le-au criticat.

Primele idei despre experiența urbană au apărut în secolul XIX, odată cu conceptul de urbanizare ale lui Karl Marx și al lui Friedrich Engels. Pornind de la ideile formulate de aceștia, Friedrich Tönnies, Benjamin Walter, Georg Simmel, Marx Weber sau Henri Lefebvre descriu mai departe experiența urbană și-i oferă noi perspective. Despre aceștia Parker (2004) scrie că sunt **fondatorii teoriei urbane**.

Dintre cei preocupați de modul în care urbanul modifică și influențează spațiul, individul și societatea, amintim: Patrick Geddes, Robert Ezra Park, Frank Lloyd Wright, Walter Christaller, Louis Wirth, Charles Tiebout, Kevin Lynch, Louis Mumford, Jane Jacobs, W. Alonso, Peter Mann, Peter Hall, Walter Isard, B.J.L. Berry, John Friedmann, Stephen Graham & Simon

Marvin, Michael Dear & Steven Flusty, Ian Mcharg, Herbert Gans, David Harvey sau Richard Sennett (Fig.1).

Alături de aceste teorii, importante sunt modelele formulate cu precădere asupra modului de structurare a orașului. Aceste modele de utilizare a spațiului (modelul cercurilor concentrice, 1923; modelul sectorial, 1939; modelul nucleelor multiple, 1945; modelul sintetic, 1965; modelele cantitative, 1960 sau culturale, 1969, 1986) au ridicat numeroase întrebări și au încercat să găsească o explicație rațională a modului de evoluție și structurare a orașului.

1.4. Rețeaua urbană din județul Alba în literatura de specialitate

Acest subcapitol încearcă să identifice care sunt lucrările științifice în care spațiul urban din județul Alba este abordat. În urma acestei inventarieri putem afirma următoarele:

- Cele mai multe studii ce analizează acest areal au caracter istoric;
- Localitățile urbane ale județului sunt analizate din perspectivă monografică în anii 1980;
- Fenomenul urban din județul Alba este menționat în studiile de geografie urbană și cele demografice, însă nu există studii dedicate exclusiv acestor organisme urbane.

1.5. Subiectul lucrării și demersul științific și metodologic

Lucrarea de față își propune, în baza datelor și informațiilor disponibile, în baza literaturii de specialitate, dar și din perspectiva cercetării obiective a spațiului analizat:

- să întocmească un tablou complex a evoluției demografice, teritoriale și economice a orașelor și municipiilor județului Alba.
- să stabilească un model evolutiv al așezărilor urbane din județul Alba în contextul influenței factorilor politici, economici și sociali.
- să identifice care sunt mecanismele și fenomenele care stau la baza fenomenului urban în județul Alba.

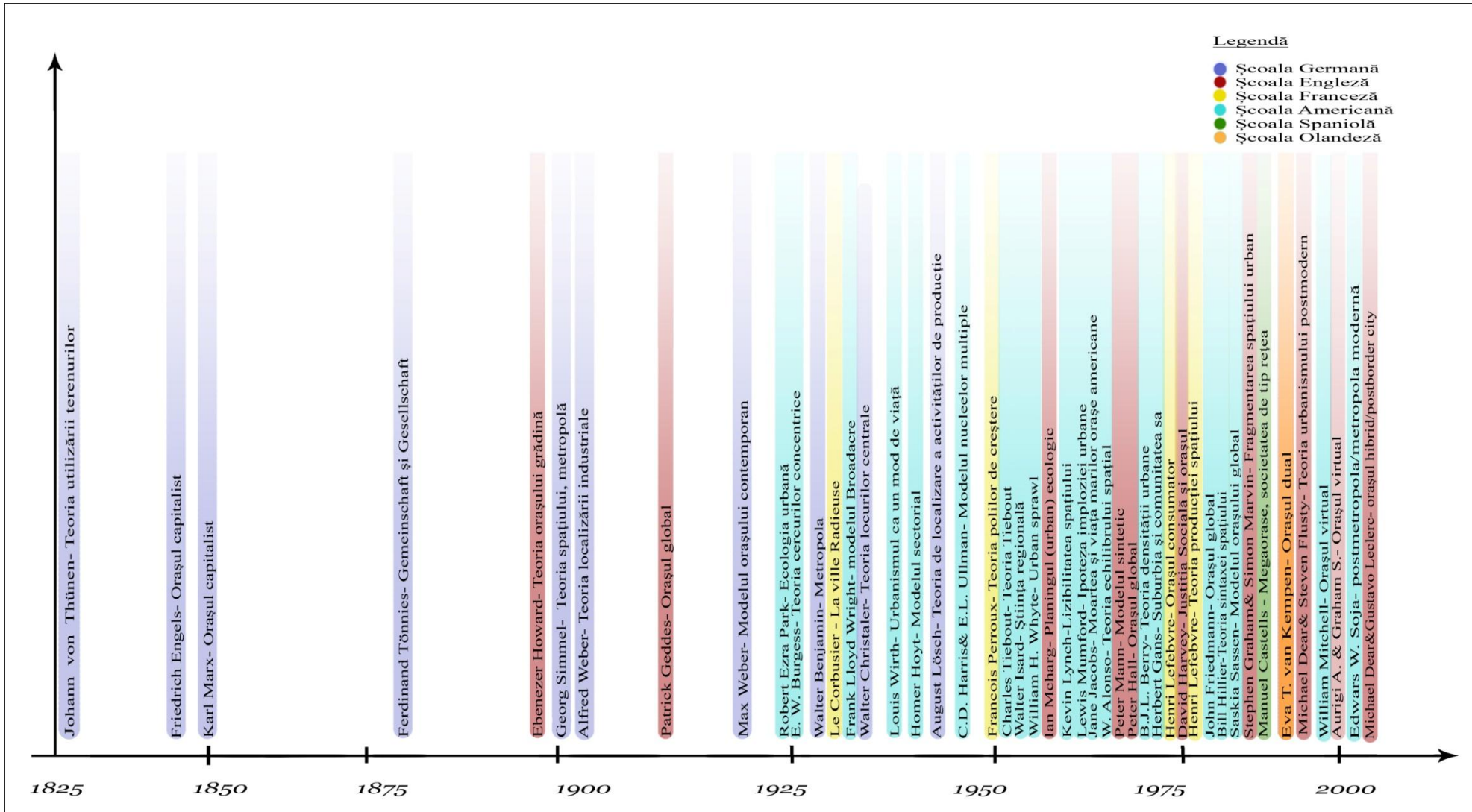

Fig. 1 Teorii, modele și concepte asupra evoluției orașului (1826-2000)

METODOLOGIE

Sursele privind datele și informațiile utilizate în cercetare sunt multiple și complexe: recensăminte, anuare statistice, fișele localităților, PUG-urile, diverse legi, documente și rapoarte eliberate de autoritățile locale, regionale și naționale.

Dintre metodele de cercetare utilizate se remarcă:

- metoda anchetei;
- raționamente de tip deductiv și inductiv;
- metoda analizei;
- metoda comparativă;
- metoda istorică.

2. EVOLUȚIA REȚELEI URBALE A JUDEȚULUI ALBA

Acest capitol analizează apariția orașelor albene începând cu perioada daco-romană. Ideea centrală a acestuia este: continuitatea locuirii spațiului urban albean din cele mai vechi timpuri și până în prezent. Analiza istorică este principala metodă de cercetare a acestui capitol.

2.1. Perioada daco-romană

În alcătuirea acestui capitol principalele surse au fost: cercetările arheologice, izvoarele literare antice și compendiile istorice. În baza acestora principalele așezări care-și leagă prezența și numele de perioada daco-romană sunt: *Apulum* (Alba Iulia), *Ampelum* (Zlatna), *Auraria Maior* (Abrud), *Brucla* (Aiud), *Saliane* (Ocna Mureș), *Cetate sau Singidava* (Cugir) și *Sabesium* (Sebeș). Unele dintre acestea au primit în această perioadă diverse ranguri urbane. Urbanismul roman și-a pus în special amprenta asupra *Amulumului*, un important centru administrativ, militar și comercial al vremii.

2.2. Perioada Evului Mediu și a Renașterii

Orașele din județul Alba sunt analizate în acest subcapitol din perspectiva popoarelor migratoare, a dominației maghiare și austriece. Modul de evoluție, structurare și dezvoltare a acestora este influențat de prezența acestora, care în timp se asimilează și conviețuiesc

armonios cu populația autohtonă. Această influență străină se resimte puternic în arhitectura și structura orașelor albene. Dintre cele mai importante caracteristici se impun în peisajul urban următoarele:

- Fortificația și biserica care domină silueta orașului
- Divizarea regulată a terenului, în parcele alungite, însă, care nu oferă o zonificare clară a orașului;
- Locuințe aliniate la stradă și de cele mai multe ori unite prin ziduri.
- Prezența unei piețe centrale, unde se află și biserica.

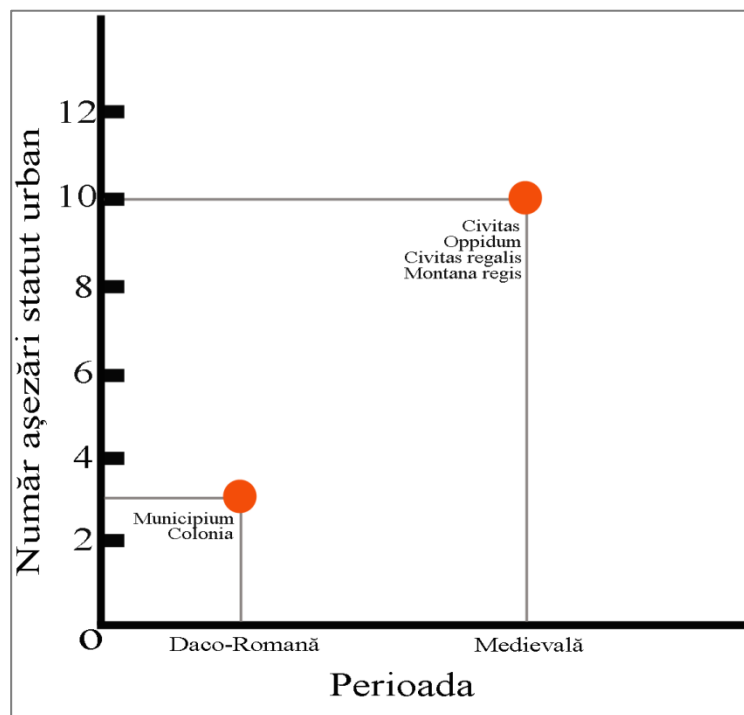

Fig. 2 Evoluția așezărilor de tip urban în perioada Daco-Romană și în Evul Mediu

2.3. Etapa comunistă și efectele sistemului totalitarist asupra evoluției rețelei urbane

Orașele albene sunt analizate în acest subcapitol din perspectiva procesului de industrializare forțată și urbanizare, procese simultane, specifice statului socialist. Tot aici sunt prezentate principiile statului socialist, conform cărora sunt organizate și dezvoltate

orașele și societatea românească, principii care diferențiază net orașul Europei Estice de cel din Europa de Vest.

2.3.1. Orașele albene și investițiile statului comunist

În această secțiune a tezei orașele din județ sunt analizate în contextul procesului de planificare, care a însemnat alocarea de resurse de către statul comunist, cu scopul dezvoltării industriale a țării. La nivelul centrelor urbane din județ, se va remarca poziția mai favorabilă pe care-o dobândește Alba Iulia, în noul context politico-administrativ, Legea din 1968, prin care orașul devine reședința județului Alba. Restul orașelor din județ vor beneficia de resurse financiare mult mai modeste, dezvoltarea acestora devenind obiectiv important al statului după 1970. Toate centrele urbane vor beneficia în această perioadă de dezvoltarea unei baze industriale importante.

2.3.2. Dezvoltarea teritorială a orașelor albene sub factorul comunist

Două procese mai importante vor modela din punct de vedere teritorial orașele albene:

- Construcția de clădiri socialiste și cartiere de blocuri, strategic amplasate și legate de zona industrială;
- Procesul de sistematizare.

Acestea două vor avea ample consecințe asupra zonificării orașelor, asupra dezvoltării tehnico-edilitare a acestora și asupra modificării profilului urban, care odată cu normele urbanistice comuniste îmbracă un aspect neuniform.

2.4. Sistemul urban albean în contextul trecerii spre economia de piață

În acest capitol sunt enunțați factorii care modifică evoluția orașelor albene în contextul economiei de piață între care amintim:

- Trecerea spre economia de piață și restructurarea economică;
- Descentralizarea puterii și trecerea autonomiei financiare și a deciziilor spre autoritățile locale.

- Legea fondului funciar;
- Privatizarea unităților economice conform Legii nr.15/1990;
- Dezvoltarea serviciilor;
- Apariția actorilor privați și a anteprenorilor cu rol important în evoluția teritorială a orașelor;
- Apariția investitorilor străini.

În plus, gradul de urbanizare a județului Alba se modifică sub impulsul legilor din anii 1994 și 1998, care declară încă două așezări la rang de oraș: Teiuș și Baia de Arieș.

2.4.1. Profilul economic al centrelor urbane albe în noul context economic și efectele acestuia asupra dinamicii interne

Economia orașelor județului Alba după 1990 este influențată de restructurarea economică, o condiție a procesului de privatizare, dar și de descentralizarea puterii, care oferă autonomie financiară autorităților locale. Plecând de la aceste două procese, se vor produce o serie de fenomene al căror scop va fi îmbunătățirea calității vieții urbane și a climatului de afaceri al orașelor pentru atragerea potențialilor investitori străini.

Procesul de restructurare economică va avea consecințe negative asupra tuturor orașelor, dar în special asupra centrelor mici, monoindustriale precum: Abrud, Baia de Arieș, Zlatna, Cugir și Ocna Mureș. Municipiile, dintre care 3 declarate după 1990, vor reuși să atragă investitori străini. Localitățile componente ale acestora vor cunoaște o dezvoltare economică importantă în special în domeniul serviciilor.

2.5. Distribuția în profil teritorial a orașelor. Relațiile orașelor cu teritoriul

Din perspectiva amplasării în teritoriu orașele din această zonă au fost împărțite în două:

- orașele de-a lungul văii Mureșului și afluenților acestuia;
- orașele de-a lungul văii Arieș și munții Apuseni (fig. 22).

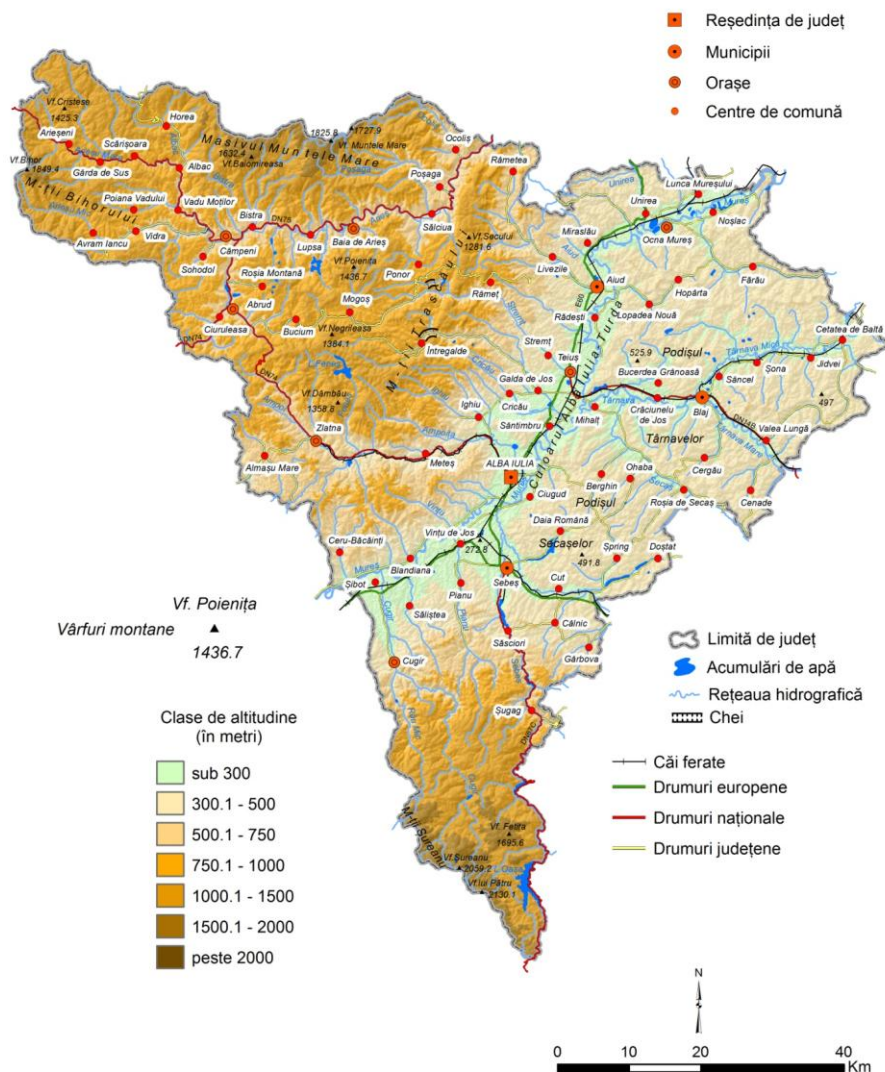

Fig. 3 Poziția rețelei urbane în cadrul județului Alba

2.5.1. Orașele de-a lungul văii Mureșului și afluenții de stânga ai acestuia

Principala diferență între aceste orașe și cele de-a lungul văii Arieș și din zona Munților Apuseni este dată de gradul de accesibilitate al terenului. În consecință, dezvoltarea centrelor urbane de-a lungul văii Mureșului și afluenților acestuia au avut avantajul reliefului mai puțin accidentat, care a permis dezvoltarea unei dense rețele de drumuri. De aceea, cele mai importante centre urbane din punct de vedere economic sunt: reședința Alba Iulia, Aiud, Blaj și

Sebeș. Acestea, li se alătură orașele Teiuș, a cărei dezvoltare este inhibată de prezența în apropiere a municipiilor Aiud și Alba Iulia, Ocna Mureș și Cugir.

2.5.2. Orașele de-a lungul văii Arieșului și Munții Apuseni

În comparație cu centrele urbane situate în lungul văii Mureșului și a afluenților de stânga a acestuia, centrele din această categorie sunt mici și nu au înregistrat o evoluție economică considerabilă odată cu trecerea spre economia de piață și crearea unui context competitiv. Din această perspectivă, la nivel județean, acestea sunt expresia periferiilor generate de sistemul economic. Procesele de dezindustrializare și terțiarizare au avut un impact negativ asupra evoluției acestora, a căror populație angajată în principala unitate industrială din oraș, nu are experiența și calificarea necesară în noile locuri de muncă create de dezvoltarea serviciilor. Calitatea vieții urbane și a locuirii, ambele cu efecte importante asupra imaginii orașului, care devine parte integrantă a procesului de regenerare urbană (Hall, 1998), sunt modeste și neatractive din perspectiva investitorilor.

Datorită reliefului accidentat acestea nu au cunoscut o evoluție importantă. Acestea sunt: Abrud, Baia de Arieș, Câmpeni și Zlatna.

2.6. Concluzii

Evoluția actuală a rețelei urbane albene se datorează factorilor de natură politică și economică, care au conclucrat în timp. Orașele județului Alba își datorează actuala amplasare în teritoriu factorului natural, exprimat prin prezența reliefului cu înălțimi moderate și joase (culoar, depresiune, podiș) și prin prezența resurselor subsolului (feroase, neferoase, soluri fertile etc.).

Caracteristic, la nivel județean este numărul mare de centre urbane, dar care au grad diferit de polarizare a teritoriului. Modul în care acestea devin centre de convergență este analizat în capitolul IV.

3. POPULAȚIA URBANĂ

Acest capitol analizează populația urbană din două perspective:

- Evoluția acesteia în timp, atât în punct de vedere numeric, cât și al structurii pe sexe și grupe de vârstă a acesteia;
- Dinamica populației, în special, din perspectiva fenomenului migrației externe.

3.1. Aspecte privind structura populației urbane

3.1.1. Evoluția populației urbane

Acest subcapitol realizează o evoluție a populației urbane a fiecărui centru urban în parte, între anii 1850-2012. În acest context se crează 2 tabere:

- cea a centrelor urbane din Munții Apuseni, care înregistrează creșteri mai importante de populație între 1880-1900 datorită exploatarea resurselor naturale și a subsolului și mai apoi sub statul comunist, dar care pierd cel mai repede această populație după 1990;
- cea a centrelor din lungul Văii Mureș și din zona de podiș, care încep să înregistreze creșteri semnificative în perioada sistemului totalitarist.

După 1990 toate centrele urbane ale județului trec printr-o perioadă de scădere a populației datorită intensificării migrației externe, a plecării etnicilor, dar și natalității și fertilității scăzute.

3.1.2. Evoluția pe grupe de vârstă a populației urbane

Analiza structurii populației urbane pe grupe de vârste evidențiază în mare aceleași caracteristici. Ponderea însemnată a populației tinere pentru anul 2002 grație politicii pronataliste din perioada sistemului comunist și îngustarea piramidei vârstelor la bază în anul 2012. Acest fapt are consecințe importante asupra calității populației urbane, nu numai din perspectiva scăderii numerice, dar și a îmbătrânirii demografice a acesteia. De asemenea, se remarcă reducerea efectivului de populație adultă în 2012 grație intensificării fenomenului migratoriu.

3.1.3. Evoluția pe sexe a populației

Fiind influențată de fenomenul migratoriu și de natalitatea scăzută, și aceasta din urmă datorându-se unor cauze variate, evoluția populației urbane pe sexe înregistrează scăderi importante în intervalul de timp analizat (1990-2011). Cele mai afectate se dovedesc a fi orașele mici. Acest subcapitol oferă o inventariere a evoluției sexului masculin și feminin între 1990-2011.

3.2. Dinamica populației

Analizează migrația internă și migrația externă, aspecte importante ale populației urbane, din perspectiva mobilității temporare sau permanente ale acesteia. Migrația externă este interpretată și din perspectiva țărilor gazdă și a profilului migrantului.

3.2.1. Migrația internă

Deoarece migrația internă este înregistrată împreună cu cea externă, cele două vor fi analizate în subcapitolul următor, preocupat cu fenomenul migrației internaționale. Totuși, câteva aspecte privind migrația internă în perioada sistemului comunist și după 1990 sunt discutate. Fluxul migratoriu nu mai are amploarea din perioada sistemului totalitarist, cu toate acestea, el joacă un rol important în dinamica populației urbane. De asemenea, acest subcapitol tratează problema populației flotante la nivelul centrelor urbane albene.

3.2.2. Migrația externă și evoluția structurii etnice a centrelor urbane

Există diferențe între perioada sistemului totalitarist și perioada de după 1990 privind migrația externă. În primul caz, aceasta era controlată, numai reunificarea familială și migrația etnicilor fiind permisă. După 1990, se remarcă o explozie a fenomenului în condițiile ridicării restricțiilor privind migrația persoanelor.

Sunt analizați și factorii de atracție (*pull*) și de respingere (*push*), țările de destinație și oferta pentru migranții în căutarea unui loc de muncă. Un alt aspect analizat este plecarea etnicilor (germani, maghiari), între 1850-2012.

3. 3. Concluzii

Ceea ce caracterizează populația urbană este evoluția acesteia în strânsă legătură cu factorul politic și cel socio-economic. Structura etnică a acesteia, la început diversă, tinde spre o preponderență a populației de origine română și astfel la o omogenizare mai mare.

4. RELAȚIILE URBAN-RURAL

4.1. Relațiile urban-rural în literatura de specialitate

Acest capitol crează un tablou al cercetărilor atât la nivelul geografiei europene, cât și a celei americane, dar și a celei românești privind relațiile dintre mediul urban și rural. Un loc important în definirea acestor relații l-a avut teoria lui Christaller, care analizează orașele ca și locuri centrale, care oferă servicii variate spațiului rural înconjurător. Tot aici s-a realizat o inventariere a metodologiei privind cercetările relațiilor rural-urbane.

4.2. Metodologie

Acest capitol se bazează pe metoda anchetei, aplicată, prin metode directe și indirecte, pe un număr de 567 de indivizi din mediul rural. Localitățile chestionate au fost alese în funcție de: metoda areolară, criteriul accesibilitate, distanță și populație. Acest studiu a fost realizat în baza unor ipoteze primare și secundare, care se confirmă pe parcursul cercetării.

4.3. Relațiile dintre centrele urbane ale județului Alba și spațiul rural înconjurător

Acestea au dublu sens, pentru că se realizează atât dinspre spațiul urban înspre cel rural (tehnologie), cât și invers (resurse naturale, materii prime, forță de muncă etc.). Intensitatea, orientarea și frecvența acestora sunt determinate de motivațiile personale ale individului, dar și rangul centrului urban și complexitatea sa privind serviciile oferite.

4.4. Relațiile comerciale

Se produc în ambele sensuri, spațiul urban oferind o serie de servicii și produse comerciale care lipsesc din spațiul rural, iar acesta din urmă aprovizionând urbanul cu produse

agroalimentare, dar și alte materii prime. Ceea ce se evidențiază la nivelul populației anchetate este deplasarea acestora spre centrele urbane cele mai apropiate și apoi spre alte centre, atât din județ, cât și din alte județe pentru a-și satisface necesitățile personale.

4.5. Relațiile educaționale

Se bazează pe gradul de dotare a centrelor urbane cu unități de învățământ și alte facilități și dotări de ordin educațional. În acest context, toate centrele urbane din județ atrag populația rurală tânără, mai ales municipiile cu instituții de învățământ variate. Dotarea cu universități este redusă, numai Alba Iulia și Blaj având astfel de instituții. Așadar, populația rurală se îndreaptă și spre centrele universitare cu tradiție, atât spre cele din regiune, cât și spre capitala țării.

4.6. Relațiile culturale

Aceeași orientare, la fel ca și cele educaționale, o au aceste relații, dinspre rural spre urban. Acest subcapitol analizează capacitatea centrelor județului Alba de a atrage populația rurală în contextul ofertei culturale. Reședința județului, Alba Iulia, dar și alte centre din județele limitorfe sunt câștigătoarele.

4.7. Relațiile medicale

Două aspecte importante s-au urmărit la nivelul acestora: serviciile medicale și cele farmaceutice. Pentru primele populația rurală se îndreaptă nu numai spre centrele cele mai apropiate, municipiile mai bine dotate, dar mai ales spre centrele din alte județe precum: Cluj-Napoca, Sibiu, Timișoara sau Târgu-Mureș. În cazul serviciilor farmaceutice se observă deplasarea spre centrele de comună, care preiau astfel din funcțiile orașelor.

4.8. Relațiile administrativ-juridice

În cadrul legăturilor de tip administrativ și juridic s-a urmărit dependența spațiului rural față de unele centre urbane, luând în considerare faptul că anumite instituții de acest gen (ex.

judecătoriale și tribunalele) nu se regăsesc în toate orașele. Pe de altă parte, s-a avut în vedere disponibilitatea populației rurale de a apela pentru probleme administrative la autoritățile locale din comună și la cele din oraș și astfel ponderea celor două medii în rezolvarea diverselor probleme cu caracter juridic sau administrativ.

4.9. Relațiile de mobilitate

Amplificarea acestora se află într-o relație direct proporțională cu mărimea centrului urban și oportunitățile oferite de acesta. În cadrul acestora au fost analizate deplasările populației rurale pentru muncă și pentru alte prilejuri.

4.9.1. Deplasările pentru muncă

La nivelul populației anchetate acestea se realizează în proporție de 38% spre urban. În primul rând populația rurală se deplasează pentru muncă spre centrul urban apropiat, apoi spre municipiile, mult mai dezvoltate în comparație cu orașele mici, dar și spre alte centre urbane din județele limitrofe. Centrele de comună în cadrul deplasărilor pentru muncă a populației rurale dețin 7%.

4.9.2. Frecvența deplasărilor pentru muncă și alte prilejuri

Acest capitol analizează deplasările zilnice, săptămânare, lunare, trimestriale, semestriale și anuale ale populației rurale spre reședința județului, dar și spre celelalte centre urbane. Un rol covârșitor în cadrul acestor relații îl are accesibilitatea reliefului, care afectează anumite sate privind calitatea arterelor de circulație.

4.10. Reședințele de comună și rolul lor de centre intermediare în rețeaua de așezări a județului Alba

Acestea au un rol semnificativ în rețeaua de așezări a județului Alba, deoarece preiau din funcțiile urbanului. În anumite cazuri sunt principala destinație a populației rurale, datorită proximității lor și astfel a reducerii costurilor de transport și a timpului. Pentru a vedea dependența populației rurale de centrele de comună s-a anchetat și frecventarea acestora a diverselor evenimente din aceste localități.

4.11. Zonele de influență ale orașelor din județul Alba

În funcție de aspectele anchetate, de cunatificarea răspunsurilor și de inventarierea dotărilor centrelor urbane din județ se pot identifica zonele de influență ale acestora. Cea mai mare zonă de influență o are Alba Iulia, care polarizează întreg teritoriul județean, fiind urmată de celelalte municipii, a căror influență variază în funcție de serviciile căutate. Restul centrelor mici au influență locală, Baia de Arieș, are cea mai mică zonă de influență, iar Teiușul este limitat de prezența în apropiere a municipiilor Aiud și Alba Iulia. Din perspectiva anumitor servicii centrele regionale (Cluj-Napoca, Sibiu) își suprapun zona de influență peste cea a centrelor din județ

4.12. Calitatea locuirii în mediul rural albean în contextul interacțiunilor cu mediul urban

În acest capitol se evidențiază diferențele privind calitatea vieții între satele din zona montană, cele din zona de deal, podiș și culoar depresionar și localitățile componente orașelor. Concluzia este că cu cât crește depărtarea față de centrul urban, cu atât scade dotarea și calitatea locuirii în localitățile rurale.

4.13. Concluzii

Acest subcapitol analizează afirmarea și infirmarea teoriilor de la care am plecat în cercetare. De asemenea, se conturează câteva trăsături specifice centrelor urbane din județ, dar și câteva particularități ale populației rurale.

5. CONCLUZII

Concluzia generală este că numărul ridicat de centre urbane de pe acest teritoriu impune un *caracter selectiv* al acestora în cadrul sistemului regional de așezări. Această selecție se realizează în baza capacității acestor centre urbane de a găsi o stare de echilibru și de a identifica mecanismele necesare menținerii și îmbunătățirii acestei stări. Totodată ele sunt caracterizate de

continuiatea locuirii din cele mai vechi timpuri și până în prezent fapt care imprimă acestora câteva particularități. În teritoriu ele au o distribuție echilibrată, însă la nivelul distribuirii tipologice ale acestora apare un dezechilibru.

BIBLIOGRAFIE

1. ABRAHAM D. (2000) Atlasul sociologic al schimbării sociale din România postcomunistă. Studii preliminare, *Sociologie Românească*, 1, **30**, pp. 1-38.
2. ANDREW H.D. (1987) *Planning in Eastern Europe*, Croom Helm, London, Sidney.
3. ANDREWS C.D. (2005) Mastering the post-socialist city: Impacts on planning the built environment, in HAMILTON I.F.E., ANDREWS K.D., PICHLER-MILANOVIĆ N., (Ed.), *Transformation of cities in Central and Eastern Europe: Towards Globalization*, pp. 153-189, United Nations University Press, Tokyo, New York, Paris.
4. ANGHEL C. (2009) Evoluția urbanistică a Sebeșului în secolele XVII-XVIII: orașul intra muros, *Apulum XLVI*, pp. 483-497.
5. ANGHEL C. (2009) Fortificația orașului Sebeș, în *Apulum*, XIV, pp. 147-159.
6. ANGHEL GH. (1972) *Cetăți medievale din Transilvania*, Editura Meridiane, București.
7. ANGHEL GH. (1975) Cetățile medievale de la Alba Iulia, *Apulum*, **13**, pp. 245-272.
8. ASTON M. MARY (2000) „Tomorrow Town: Patrick Geddes, Walter Gropius, and Le Corbusier”, in Wolker, M., Welter and Lawson J. (Eds.), *The city after Patrick Geddes*, pp. 191-201, Peter Lang AG, European Academic Publishers, Oxford, Bern, Berlin, Bruxelles, Frankfurt am Mein, New York, Wien.
9. BÁTHORY L. (1968) Dezvoltarea industriei extractive a metalelor prețioase după Unirea Transilvaniei cu România, *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, **XI**, 1968, pp.159-171, Editura Academiei Republicii Socialiste România.
10. BÁTHORY L. (2003) Situația uzinelor de la Cugir în perioada interbelică. Societatea “Uzinele Metalurgice din Copșa Mică și Cugir” și politica românească a producției și achiziției de armament, în Báthory L., Csucsuja Șt., Iancu G., Știrban M. (Eds.),

- Dezvoltarea Întreprinderilor Metalurgice din Transilvania (1919-1940)*, pp. 208-281, Universitatea "Babeş-Bolyai". Facultatea de Istorie și Filozofie. Cluj-Napoca.
11. BEAUJEU-GARNIER J., CHABOT G. (1971) *Geografie Urbană*, Editura Științifică, București.
 12. BENEDEK J. (1998) Relațiile oraș-spațiu rural. Abordare teoretică, *Studia Universitatis Babeş-Bolyai*, **1-2**, pp.97-113.
 13. BENEDEK J. (2006) Urban Policy and Urbanization in the Transition Romania, *Romanian Review of Regional Studies*, **1**, pp. 51-64.
 14. BENFIELD K. F., TERRIS J. AND VORSANGER N. (2001) *Solving Sprawl: Models of Smart Growth in Communities across America*, Island Press, Washington.
 15. BERRY BRIAN J.L. (2008) Urbanization, in MARZLUFF J.M., SCHULENBERGER E., ENDLICHER W., ALBERTI M., BRADLEY G., RYAN C., SIMON U., ZUMBRUNNEN C. (eds.), *Urban Ecology. An international Perspective on the Interaction Between Humans and Nature*, pp.25-49, Springer, New York.
 16. BLAGA O. (2012) The Analysis of the tourism infrastructure of Alba Iulia City/Analiza infrastructurii turistice a orașului Alba Iulia, in *Studia Universitatis. Seria Geographia*, **LVII, 1, 2012**, pp. 207-217, Cluj-Napoca University Press, Cluj-Napoca.
 17. BOȚAN C. N. (2010) *Țara Moșilor. Studiu de geografie regională*, Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca.
 18. BRIANT CH. (2000) Donald Alfred Agache: Architect and Urban Sociologist, in WELTER M.V., LAWSON J. (edS.), *The City after Parick Geddes*, pp.173-191, Peter Lang AG, European Academic Publishing, Bern.
 19. BRYANT C. (2002) Urban and rural interactions and rural community renewal, in BOWLER I.R., BRYANT C.R., COCKLIN C. (eds.) *The Sustainability of Rural Systems. Geographical Interpretations*, pp. 247-269, Kuwler Academic Publicshers, Dordrecht.
 20. BURNICHIOIU I. (2006) „Biserica mică” a cetății Aiudului în surse din secolul al XIX-lea, *Annales Universitatis Apulensis. Series Historica*, 10/I, pp. 7-23.
 21. BUTTON K., VEGA H. AND NIJKAMP P. (2010) *A dictionary of transport analysis*, Edward Elgar Publishing Limited, Cheltenham, pp. 302-306.
 22. CÂNDEA M., ERDELI G. (1984) Creșterea populației urbane în România. Căile și particularitățile creșterii, *B.S.S.G.*, **7**, pp. 131-135.

23. CHAMPION A.G. (2007) Defining „urban”: the disappearing urban rural divide, in GEYER H.S. (Ed.) *International Handbook of urban policy, Volume 1: Contentious Global Issues*, pp. 22-37. Edward Elgar Publishing Inc., Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA.
24. CHAMPION T. (2001) Urbanization, Suburbanization, Counterurbanization and Reurbanization, in Paddison R. (Ed.) *Handbook of Urban Studies*, pp. 143-163, Sage Publications, London, Thousand Oaks, New Delhi
25. CHARLES R., GOELDNER J. R., BRENT R. (2009) *Tourism: Principles, Practices, Philosophies*, John Wiley & Sons, Inc, Hoboken, New Jersey.
26. CHAUNCHY D.H. (1964) Methods of Research in Economic Regionalization, in KAZIMIERZ DZIEWOŃSKI, ANDRZEJ WRÓBEL *Geographia Polonica. Methods of Economic Regionalisation*, pp. 59-86, Polish Scientific Publishers, Warsaw.
27. CHENG J., CLERCQ F.L., BERTOLINI L., (2005) Understanding urban networks through accessibility, in the 45th Congress of European Regional Science Association, 23-27 August 2005, Vrije Universiteit Amsterdam.
28. CHILDE, V. G. (1950) „The Urban Revolution”, *Town Planning Review*, **21**, pp. 3–17.
29. CLARK D. (2003) *Urban World/Global city, Second Edition*, Routledge, London, pp.18-47.
30. COBĂRZAN BIANCA V. (2009) A Literature Review of the Factors Influencing the Evolution of Industrial Communities, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, **26E**, pp. 31-38.
31. CONSTANTINESCU M. N., DANA BĂJENARU C. (2005) Zone precare de locuire în spațiul urban, în *Calitatea Vieții*, **1-2**, pp. 1-22.
32. CUCU V. (1970) *Orașele României*, Editura Științifică, București.
33. CUCU V. (1973): Urbanizarea în România, *Realizări în Geografia României, Culegere de Studii*, Ed. Științifică, București, pp.285-316.
34. CUCU V. (1976) *Geografie și urbanizare*, Editura Junimea, Iași.
35. CUCU V., POPESCU C. (1975) *Urbanism I*, Centrul de multiplicare al Universității din Bucuresti, București.
36. CUCU V. (1977) *Sistematizarea teritoriului și localităților din România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București.

37. CUCU V. , ERDELI, G.(2005) *România: Populație. Așezări umane. Economie*. Editura Transversal, Târgoviște.
38. DE VRIES J. (1990) Problems in the Measurements, Description and Analysis of Historical Urbanization, in Woude AD van der, Hayami A., De Vries J. (Eds.) *Urbanization in history. A process of dynamic interactions*, pp. 45-60, Oxford University Press, Oxford, New York.
39. DEICĂ P. (1994-1995): Aspecte geografice actuale ale sistemului urban din România, *Terra*, **26-27**, pp. 77-80.
40. DICKINSON R. E. (1967) *The City Region in Western Europe*, Routledge and Kegan Paul Limited, London.
41. DONISĂ I. (1987) *Bazele teoretice și metodologice ale geografiei*, Universitatea "Al.I.Cuza" Iași, Facultatea de Biologie-Geografie-Geologie, Iași. pp. 91-131.
42. FILIP S. (2009): *Planning urban*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
43. FODOREAN F. (2005) *Drumurile la romani*, Editura Napoca Star, Cluj Napoca.
44. FODOREAN F. (2006): *Drumurile din Dacia Romană*, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca.
45. FREY W and ZIMMER Z. (2001) Defining the city, in Paddison R. (ed.), *Handbook of Urban Studies*, pp. 14-35, Sage Publications, London.
46. GALBRAITH J.K. (1992) *The Culture of Contentment*, Sinclair-Stevenson, London.
47. GEYER H.S. (2001) An exploration in migration theory, in GEYER H.S. (Ed.) *International Handbook of urban systems*, pp. 19-39. Edward Elgar Publishing Inc., Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA.
48. GEYER H.S. (2001) On urban systems evolution, in GEYER H.S. (Ed.) *International Handbook of urban systems*, pp. 39-67. Edward Elgar Publishing Inc., Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA.
49. GEYER H.S. (2001) The fundamentals of urban space, in GEYER H.S. (Ed.) *International Handbook of urban systems*, pp. 3-19. Edward Elgar Publishing Inc., Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA.
50. GHEȚĂU V. (2004) Declinul demografic al României: ce perspective?, *Sociologie Românească*, **2**, pp. 5-41.
51. GIURESCU, C., GIURESCU, D. (1971) *Istoria românilor din cele mai vechi timpuri, până astăzi*, Editura Albatros, București.

52. GORONEA T. (2000-2001) Problematika conservării- restaurării fortificației Bastionare de tip Vauban de la Alba Iulia, *Annales Universitatis Apulensis Series Historica*, **4-5**, pp. 221-229.
53. GRAIZBORD B., MOOKHERJEE D., GEYER H.S. (2011) Differential urbanization: linking first and developing world experiences, in GEYER H.S. (Ed.) *International Handbook of urban policy, Volume 3: Issues in the developing world*, pp. 114- 133. Edward Elgar Publishing Inc., Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA.
54. GURAN, N. LIANA (2002) *Investițiile străine directe și dezvoltarea sistemului de așezări din România*, Editura Tehnică, București.
55. HALL T. (1998) *Urban Geography*, Routledge, London, New York.
56. HAMILTON I.F.E. (2005) The external forces: Towards globalization and European integration, in HAMILTON I.F.E., ANDREWS K.D., PICHLER-MILANOVIĆ N., (Eds.), *Transformation of cities in Central and Eastern Europe: Towards Globalization*, pp. 79-116, United Nations University Press, Tokyo, New York, Paris.
57. HAMILTON I.F.E., CARTER F.W. (2005) Foreign direct investment and city restructuring, in HAMILTON I.F.E., ANDREWS K.D., PICHLER-MILANOVIĆ N., (Eds.), *Transformation of cities in Central and Eastern Europe: Towards Globalization*, pp. 116-153, United Nations University Press, Tokyo, New York, Paris.
58. HAMILTON I.F.E., PICHLER-MILANOVIĆ N., ANDREWS K.D. (2005) Introduction, in HAMILTON I.F.E., ANDREWS K.D., PICHLER-MILANOVIĆ N., (Eds.), *Transformation of cities in Central and Eastern Europe: Towards Globalization*, pp. 3-22, United Nations University Press, Tokyo, New York, Paris.
59. HOHENBERG PAUL M. (1990) The City. Agent or product of Urbanization, in Woude AD van der, Hayami A., De Vries J. (Eds.) *Urbanization in history. A process of dynamic interactions*, pp. 352-364, Oxford University Press, Oxford, New York.
60. HRISTACHE, I., MEASNICOV, I., TREBICI V. (1973) Demografia orașelor României și unele probleme statistice, în *Revista de Statistică*, nr.7.
61. IANOȘ I. (2001) The maturing of the Romanian urban system, in GEYER H.S. (Ed.) *International Handbook of urban systems*, pp. 295-329. Edward Elgar Publishing Inc., Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA.

62. IANOȘ, I, VLĂSCÉANU, G. (1998): Județele României. Mică Enciclopedie, Casa Editorială Odeon, București, p.27-30, 253-255, 314-315, 327-328, 386-387, 418-420, 449-450, 484.
63. IANOȘ, I. (1987): *Orașele și organizarea spațiului geografic (Studiu de geografie economică asupra teritoriului României)*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București.
64. IANOȘ, I. (1994): An urban evolution model applied to Romania's towns, *Abhandlungen – Anthropogeographien*, Institut für Geographische Wissenschaften, FU Berlin, 52, p.89-100.
65. IANOȘ, I. (1995): Stabilitate și schimbare în sistemul urban românesc, Populația României. Evoluții și perspective, C.N.S., București, p.71-79.
66. IANOȘ, I. (2000): Romanian Towns: from Extensive Industrialisation to Ruralisation?, *The Geographical Journal of Korea*, 34,2, (p.125-136).
67. IANOȘ, I. (2004): Dinamica urbană. Aplicații la orașul și sistemul urban românesc, Editura Tehnică, București.
68. KATZ, P. (1994) *The new urbanism. Towards an architecture of community*, McGraw-Hill, Inc., New York.
69. KAZEPOV Y. (2005) *Cities of Europe: changing contexts, local arrangements and the challenge to urban cohesion*, Blackwell Publishing Ltd, USA, UK, Australia.
70. KOVACS, L. (2007) *Organizarea spațiului geografic în culoarul Arieșului Inferior*, Cluj-Napoca, Teză de doctorat, coord. științific Grigor Pop.
71. LEFTER, C., CONSTANTIN, C. (2009) Economic and social disparities of Romania in regional and county profile in *Management and marketing*, (4), 1, p. 77-96.
72. MANCIULEA, ST. (1942) Transilvania în cărțile românești de geografie apărute până la 1848, Extras din *Lucrările Institutului de Geografie ale Universității Regele Ferdinand din Cluj la Timișoara*, vol.VII.
73. MCINTYRE NANCY E., KNOWLES- YÁNEZ K., HOPE D. (2008) Urban Ecology as an Interdisciplinary Field: Differences in the use of „urban” Between the Social and Natural Sciences, in MARZLUFF J.M., SCHULENBERGER E., ENDLICHER W., ALBERTI M., BRADLEY G., RYAN C., SIMON U., ZUMBRUNNEN C. (eds.), *Urban Ecology. An international Perspective on the Interaction Between Humans and Nature*, pp.49-67, Springer, New York.

74. MERUȚIU, V. (1938) Material pentru geografia Transilvaniei, *Lucrările Institutului de Geografie al Universității din Cluj*, Tipografia Universității din Cluj, **VI**.
75. METEȘ, S. (1944) *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX (Cercetări de demografie istorică)*, Editura Științifică, București.
76. MIHĂILESCU, V. (1941) Orașul ca fenomen antropogeografic, extras din Cercetări și studii geografice, **II**, vol.I, 1973-1938, Tiparul Universității București, p.29-40,.
77. MIHĂILESCU, V. (1967) Densitatea orașelor din România, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai, Series Geologia-Geografie*, **2**, p.271-277.
78. MIHĂILESCU, V. (1971) Trei teme de geografie urbană: termeni de bază, tipuri geografice, rețeaua de orașe, *Progresele științei*, **7, 3**, p. 112-116.
79. MIHĂILESCU, V. (1975) *Gândirea geografică românească în secolul nostru. Discurs rostit la 19 aprilie 1975 în ședință solemnă de Vintilă Mihăilescu cu răspunsul acad. Gh. Murgeanu*, Editura Academiei R.S. România, București.
80. MIHĂILESCU, V. , HERBST, C., BĂCĂNARU, I. (1965) Contribuții la studiul relațiilor dintre factorii economico-geografici și funcțiile orașelor, *Extras din Comunicări de geografie 3*, Editura Științe Naturale și Geografie din R.P. Română, București.
81. MINEA, E. A. (2003) Amenajarea teritoriului: urbanism, Editura Accent, Cluj-Napoca, Antetitul: Universitatea Babeș- Bolyai, Cluj-Napoca.
82. MOCEAN, I., CENAR, I. (1980) *Județele patriei. Alba. Monografie*, Editura Sport-Turism, București.
83. MOGA, V. (1987) *De la Apulum la Alba-Iulia, fortificațiile orașului*, Editura Sport Turism, București.
84. MONTGOMERY M. R., RICHRAD S., BARNEY C., HOLLY E.R. (2003) *Cities transformed. Demographic Change and Its Implications in the Developing World*, The National Academies Press, Washington D.C.
85. MORARIU, T., BOGDAN, O., MAIER, A. (1980) *Județele Patriei. Județul Alba*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București.
86. MUMFORD L. (1968) *The City in History: Its Origins, Its Transformations, and Its Prospects*, Mariner Books, San Diego.
87. MUSIL J. (2005) City development in Central and Eastern Europe before 1990: Historical context and socialist legacies, in HAMILTON I.F.E., ANDREWS K.D., PICHLER-

- MILANOVIĆ N., (Eds.), *Transformation of cities in Central and Eastern Europe: Towards Globalization*, pp. 22-44, United Nations University Press, Tokyo, New York, Paris.
88. NĂDEJDE, S., PANTEA, D., DUMITRACHE, A., BRAULETE (2001) *The Future of Industrialized Cities and Regions Undergoing Structural Changes, Romania Country Report*, București.
89. NEAMȚU B. (2005) Urban sprawl from a comparative perspective: the case of US Cities versus their Romanian counterparts. Is there any reason why we should worry? (I), *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, **15E**, pp. 77-85.
90. NEAMȚU B. (2006) Policy tools for addressing urban sprawl: urban growth boundaries, *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, **16E**, pp. 136-153
91. NICOLAE, I. (2002) Suburbanismul ca fenomen geografic în România, Editura Meronia, București.
92. NIEDERMAIER P. (1979) *Siebenbürgische Städte*, Bukarest, 1979.
93. OECD (1992) *Trends in International Migration. Continuous Reporting System on migration*, OECD, Paris, pp. 13-49.
94. OECD (1992) *Trends in International Migration. Continuous Reporting System on migration, Annual Report 1994*, OECD, Paris, pp. 13-52, 58-63, 149-152.
95. OECD (1994) *Trends in International Migration. Continuous Reporting System on migration, Annual report 1993*, OECD, Paris, pp. 15-57,144-153.
96. OLTEAN, ANA-MARIA (2005) Multiculturalism in Transylvania (An overview on history and mentalities through ethnic minorities), *Transylvania în secolele XIX-XX*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
97. ORA R., BĂIEȘTEAN G. (2008) Water distribution and drainage in Apulum, *Proceedings of the Fourth Romanian-Suisse Congress "L'eau dans le monde romaine"*, 7-13 of April 2008 in Deva.
98. PASCU, ST. (1979): *Voievodatul transilvaniei II*, Editura Dacia, Cluj-Napoca.
99. PETERSON, W. (1995) Reconstrucția României, Echinox, Cluj-Napoca.
100. PONCEA T.V. (2006) Geneză urbană medievală în spațiul intracarpatic românesc/ Urban Medieval Genesis in Transylvania, *Marisia XXVIII. Arheologie. Istorie*, pp.151-163.
101. POP, G. (2000): Funcțiile și dimensiunile urbanului, *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Series Geographia*, **1**, 2000, Cluj-Napoca.

102. POP, G., BODOCAN V. (2000) Transylvanian towns in the last century and a half (1850-1996), *Integrated urban systems and sustainability of urban life*, *International Geographical Union Commission on Urban Development and Urban life*, Editura Tehnică, București, p. 199-218.
103. POPA I.C. (2001) Primele atestări documentare ale localităților de pe Valea Cugirului. Etimologii și controverse istoriografice, *Annales Universitatis Apulensis, Series Historica*, **4-5/2000-2001**, pp. 47-58, Alba Iulia.
104. POPESCU, C.R. (2000) Industria României în secolul XX. Analiză geografică. Editura Oscar Print, București.
105. POPESCU-ARGEȘEL, I. (1984) *Valea Arieșului*, Editura Sport-Turism, București.
106. POSTOLACHE, T. (1991) Economia României: secolul XX: noua tranziție la economia de piață: premise istorice, Editura Academiei, București.
107. POTTER R. B. (1985) *Urbanization and Planning in the 3rd World. Spatial Perceptions and Public Participation*, Crom Helm Ltd., Beckenham, pp.19-48.
108. PREDĂ, M., DAVID, A., FILIP, M. (2000) Organizarea administrativă a teritoriului României, București, Ed. Lumina Lex, p. 15-36; 492-493; 512,517-526.
109. PRIDEAUX, B. (2000) The role of the transport system in destination development, in *Regional Studies*, **21**, pag. 53-63.
110. ROBERTSON KENT A. (1995) Downtown Redevelopment Strategies in the United States, *Journal of the American Planning Association*, (61): **4**, pp. 429-437.
111. ROTARIU T., MEZEI E. (1999) Asupra unor aspecte ale migrației interne recente din România, *Sociologie Românească*, **3**, pp. 5-38.
112. ROTARIU T., ILUȚ P. (2001) *Ancheta sociologică și sondajul de opinie. Teorie și practică.*, Editura Polirom Collegium, București.
113. ROTARIU, T. (2010) *Studii demografice*, Editura Polirom, Seria Collegium, Iași.
114. SALONTAI S.M. (2004) *Fortificațiile Sebeșului Medieval*, [Online] disponibil la <http://www.medievistica.ro/texte/monumente/starile/SebesSalontai/SebesSalontai.htm>, accesat în 1 Mai, 2012.
115. SMITH M.E. (2009) Centenary paper. V. Gordon Childe and the Urban Revolution: a historical perspective on a revolution in urban studies, *Town Planning Review*, (80): **1**, pp.2-29.

116. STANLEY B. (2005) Middle East city networks and the “new urbanism”, *Cities*, (22): 3, pp. 189-199.
117. SURD, V. (1992) Evoluția numerică și structura etnică a populației României în lumina datelor Recensământului din 7 ianuarie 1992, *Analele Universității din Timișoara*, scr. Geogr, **I**, Timișoara.
118. SURD, V. (2003) Geografia așezărilor. Presa Universitară Clujeană. Cluj-Napoca.
119. SUSAN, I., SUSAN, A. (1971) *Evoluția teritorială a orașului Alba-Iulia*. Cluj-Napoca.
120. SUTĂ, N. (2002) *Comerțul exterior și politica comercială a României în perioada de tranziție la economia de piață. Strategii de dezvoltare*, Editura Economică, București
121. SZIRMAI V., BARÁTH G. (2005) Global Urban Development in Budapest and the Role of Architecture, in VÁMOSNÉ Z. M. (Ed.) *Hungarian spaces and places. Patterns of Transition*, pp. 434-449, Centre for Regional Studies, Hungarian Academy of Sciences, Pécs.
122. SZOLT, G. (2005) *Situația demografică în județele din centrul Transilvaniei. Stadiul actual și factori de influență în Transilvania în secolele XIX-XX*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca
123. TOSICS I. (2005) City development in Central and Eastern Europe since 1990: The impacts of internal forces, in HAMILTON I.F.E., ANDREWS K.D., PICHLER-MILANOVIĆ N., (Eds.), *Transformation of cities in Central and Eastern Europe: Towards Globalization*, pp. 44-79, United Nations University Press, Tokyo, New York, Paris.
124. TREBICI, V. (1977) *Demografia orașelor României*, Editura Științifică și Enciclopedică, București
125. TREBICI, V., HRISTACHE, I. (1986): *Demografia teritorială a României*, Editura Academiei Republicii Socialiste Române, București.
126. UNGUREANU, AL. (1980) *Orașele din Moldova. Studiu de geografie economică*, Editura Academiei Republicii Socialiste România.
127. ULLMAN L. E. (1941) A theory of Location for Cities, in *The American Journal of Sociology*, pp. 853-864, **46**, May, 1941.
128. VOICULESCU, S. (2004) *Orașele din Câmpia de Vest. Structuri și funcționalități urbane*, Editura Universității de Vest, Timișoara

129. WHINCESTER H.P.M. (2002) The structure and impact of the postwar rural revival: Isère, in PHILLIPE E. OGDEN and PAUL E. WHITE (Eds.) *Migrants in modern France. Population mobility in the last 19th and 20th centuries*, pp. 142-160. Academic Division of Unwin Hyman Ltd., London.
130. WIRT F.M. (1974) *Power in the City*, University of California Press, Berkley, Los Angeles, London, pp.3-45.

DOCUMENTE ȘI RAPOARTE

1. ** ACTUALIZARE PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN ALBA, 2009.
2. ** TOPUL FIRMEI 2010, Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Alba, [Online] disponibil la http://www.cciaalba.ro/topul_firmelor.html, accesat la 10 Decembrie 2010.
3. ** CODURI CAEN 2012, [Online] disponibil la <http://coduricaen.eu/>, accesat la 1 Mai 2012.
4. ** INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ, TEMPO- online- Serii de timp.
5. ** LEGEA NR. 268 DIN 13 Iunie 2003 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA LEGII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI NR. 84/1995, [Online] disponibil la http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.ftp_act_text?id=48824, accesat la 15 Noiembrie 2011.
6. ** MINISTERUL MUNCII, FAMILIEI ȘI PROTECȚIEI SOCIALE, *Clasificarea ocupațiilor din România*, 2010, 2011 [Online] disponibil la <http://www.mmuncii.ro/ro/c-o-r-664-view.html>, accesat la 22 Noiembrie 2011.
7. ** PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI JUDEȚEAN ALBA actualizat, 2010, [Online] disponibil la <http://www.cjalba.ro/wp-content/uploads/2011/06/4848-8-PATJ.pdf>, accesat la 1 Septembrie 2012.
8. ** PLANUL DE AMENAJARE A TERITORIULUI NAȚIONAL (PATN), 2000, 2001, 2009, Secțiunea a III-a-Zone protejate, Secțiunea a IV-a- Rețeaua de localități și Secțiunea a VIII-a-Zone protejate, [Online] disponibil la <http://www.mdrt.ro/dezvoltare->

teritoriala/amenajarea-teritoriului/amenajarea-teritoriului-in-context-national/-4697,
accesat la 1 Noiembrie 2009.

9. ** PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ALBA IULIA, 2002.
10. ** PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI ALBA IULIA, 2010.
11. ** PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI AIUD (Reactualizare),
2005.
12. ** PLANUL URBANISTIC GENERAL AL MUNICIPIULUI SEBEȘ, 2002.
13. ** PLANUL URBANISTIC GENERAL AL ORAȘULUI ABRUD, 2002.
14. ** PLANUL URBANISTIC GENERAL AL ORAȘULUI CUGIR, 2002.
15. ** PLANUL URBANISTIC GENERAL AL ORAȘULUI OCNA MUREȘ
(Reactualizare), 2011.
16. ** PRIMĂRIILE MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR, *Fișele localităților*, 2001-2011.
17. ** PROGRAMUL NAȚIONAL DE RESTAURARE 2012, Ministerul Culturii și
Patrimoniului Național. Intitulat Național al Patrimoniului 2012, [Online] accesibil la
<http://www.patrimoniu.ro/pnr/pnr2012.pdf>.
18. ** PROFILUL JUDEȚULUI ALBA. OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE ȘI
AFACERI, 2011.
19. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI DIN 1850
20. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI DIN 1880
21. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI DIN 1890
22. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI DIN 1900
23. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI DIN 1910
24. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI DIN 1920
25. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI DIN 1930
26. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI DIN 1941
27. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI ȘI LOCUINȚELOR DIN MARTIE 1966
28. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI ȘI LOCUINȚELOR DIN 1977
29. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI ȘI LOCUINȚELOR DIN 1992
30. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI ȘI LOCUINȚELOR DIN 2002
31. ** RECENSĂMÂNTUL POPULAȚIEI ȘI LOCUINȚELOR DIN 2012
32. ** SECRETARIATELE ȘCOLILOR MUNICIPIILOR ȘI ORAȘELOR ALBA.

33. ** STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI ALBA PENTRU PERIOADA 2007-2013.
34. ** STRATEGIA DE DEZVOLTARE A MUNICIPIULUI ALBA IULIA, Martie 2005, [Online] accesibil la http://www.apulum.ro/ro/strategia/alba_cap_00.pdf.

RESURSE ONLINE

1. <http://www.autogari.ro>
 2. <http://www.apulum.ro>
 3. <http://www.biserici.org>
 4. <http://www.cciaalba.ro>
 5. <http://www.encyclopedia-dacica.ro>
- <http://www.medievistica.ro>